

Wszechstronne i dobrze zorganizowane prace badawcze wykonuje się również od dawna w Szwajcarskim Parku Narodowym w Engadynie. Poniżej przedstawiono główne kierunki tych badań. (Od Redakcji).

ZOFIA ALEXANDROWICZOWA

BADANIA NAUKOWE W SZWAJCARSKIM PARKU NARODOWYM W ENGADYNIE⁴

W roku 1914 w Alpach Szwajcarskich utworzono park narodowy o powierzchni 160 km². Jeszcze w tym samym roku z inicjatywy Szwajcarskiego Towarzystwa Nauk Przyrodniczych powstała „Komisja Badań Naukowych w Parku Narodowym” (Commission d'études scientifiques au Parc National). Komisja ta składa się z 19 członków, którzy według swoich specjalizacji wchodzi w skład czterech podkomisji: geologicznej, botanicznej, zoologicznej i hydrologiczno-meteorologicznej. Każda podkomisja posiada swojego przewodniczącego oraz pracowników różnych zakładów i instytutów naukowych, którzy część swoich urlopów poświęcają na badania terenowe w Parku Narodowym. Poza tym zatrudniani są młodzi pracownicy naukowcy na dłuższy okres czasu dla wykonywania obserwacji ciągłych. Raz na rok zbiera się Komisja w celu omówienia wyników badań i ustalenia ich planu w najbliższej przyszłości.

Prace naukowe ożywiły się bardzo z chwilą wybudowania w roku 1947 niewielkiego laboratorium w Il Fuorn, w którym zebrany w terenie materiał poddaje się wstępnym badaniom. Obserwacje i wyniki badań przeprowadzonych w Parku publikowane są w specjalnym wydawnictwie „Résultats des recherches entreprises au Parc National suisse” (Wyniki Badań Wykonanych w Szwajcarskim Parku Narodowym).

Poniżej omówiono główne kierunki badań prowadzonych przez poszczególne podkomisje.

1. Badania geologiczne rozwinęły się w trzech fazach. W pierwszym okresie sporządzona została mapa geologiczna wraz z objaśnieniami terenu Parku w podziale

---

⁴ Opracowano na podstawie artykułu pt. *La recherche scientifique au Parc National suisse* — Paul Boveya, członka Komisji Badań Naukowych w Parku Narodowym („Schweizer Naturschutz“ R. 25 Nr 3, 1959).

1:50 000, a następnie w skali 1:25 000. Tworzą one zasadniczy podkład do dalszych badań geologicznych.

W drugiej fazie wykonywane były szczegółowe prace nad formami morfologicznymi terenu. W rejonie dolin górskich, a zwłaszcza Tantermossa, Sassa i dell'Acqua, od dłuższego czasu obserwuje się ruchy mas morenowych, bloków skalnych oraz zjawiska soliflukcji gleby.

W okolicy Buffalora i Il Fuorn znajdują się ruiny pieców hutniczych świadczące o górniczej przeszłości tego terenu. Historia starego górnictwa i hutnictwa oraz geologia złoża są również przedmiotem badań podkomisji geologicznej.

Obecnie prace geologiczne zmierzają do wykonania szczegółowego zdjęcia geologicznego oraz opracowań stratygraficznych. Prowadzone są one przez Instytut Geologiczny i Politechnikę w Zuryczu.

2. Badania botaniczne są wielokierunkowe. Przede wszystkim dotyczą one inwentarza florystycznego Parku i jego najbliższego otoczenia. Są to opracowania poszczególnych grup roślin, np. grzybów, porostów, mchów itd.

Prace z zakresu sukcesji w zespołach roślin prowadzone są w różnych biotopach. Na wyznaczonych, stałych powierzchniach w regularnych odstępach czasu dokonuje się obserwacji gatunków tam żyjących. Przeprowadza się również socjologiczne badania nad drzewostanami oraz składem gatunkowym zbiorowisk roślinnych, zależnie od klimatu, podłoża, rzeźby terenu i rodzaju gleby. Wkrótce ma się ukazać mapa fitosocjologiczna Parku.

Interesujące prace prowadzone są na obszarach, gdzie roślinność została zniszczona przez pożar, lawiny kamieniste lub śnieżne. Obserwuje się w tych miejscach szczegółowo postępowanie regeneracji szaty roślinnej.

3. Badania zoologiczne dotyczyły dawniej głównie opracowań i inwentaryzacji grup systematycznych zwierząt.⁵ Obecnie coraz wyraźniej rozwija się kierunek ekologiczny.

W roku 1920 została zapoczątkowana seria publikacji naukowych poświęcona faunie strefy alpejskiej i subalpejskiej. Między innymi opublikowano wyniki badań Altherra dotyczące robaków oraz Bütikofera — mięczaków. Najdalej posuniętymi pracami prowadzonymi na terenie

---

⁵ Blizsze dane o zwierzynie w Engadynie znajdzie czytelnik w czasopiśmie „Chrońmy przyrodę ojczystą“ R. 12. Z. 2, 1956.

Parku są studia nad fauną bezkręgowców. Obecnie w toku opracowania jest grupa stawonogów. Wykonywane są również systematyczne obserwacje nad warunkami życia i wędrówkami ptaków i dużych ssaków. Z innych prac na uwagę zasługują nowe, interesujące badania życia organicznego w glebie i wodzie oraz studia nad szkodnikami drzew i ich udziałem w niszczeniu lasu.

4. Badania hydrologiczne i meteorologiczne. Sekcja hydrologiczna zajmuje się właściwościami fizyko-chemicznymi wody źródeł i potoków na terenie Parku. Część tych materiałów została już opublikowana, a wyniki ich są wykorzystywane przez hydrobiologów. Uzupełniającymi badaniami są obserwacje meteorologiczne dokonywane głównie w stacji w Buffalora. Niedawno zostały ogłoszone drukiem dane dotyczące warunków klimatycznych panujących w obrębie Parku.